

JAK PŮSOBÍ KRISTŮV IMPULZ V LIDSTVU

Hamburk, 30. května 1908

Zaměstnávali jsme se zákonitostí celého poatlantského vývoje našeho lidstva, a snažili jsme se porozumět tomu, proč právě v docela určité chvíli tohoto poatlantského vývoje muselo dojít k založení křesťanství. Na konci včerejší přednášky jsme se zmínili, že pochopení důležitých otázek Janova evangelia i celého křesťanství závisí na tom, zdali si dobře ujasníme právě tento vývojový zákon ve smyslu esotemního křesťanství. Jenom tím získáme plné porozumění pro význam slov „Duch svátý“, „otec Ježíšův“ a „matka Ježíšova“. Především si vzpomeňme, že se nám během posledních přednášek ujasnilo, že poatlantské lidstvo - tedy to lidstvo, k němuž v užším smyslu sami náležíme, jehož vývoj spadá do doby po atlantské potopě - se člení na sedm pododdělení. Úmyslně se vyhýbám pojmu „ras“, protože pojem rasy se vlastně plně nekryje s tím, oč se přitom jedná. Jedná se o periody kulturního vývoje, a to, co dosud prožíváme v našem dnešním lidstvu jako zákonitost ras, je vlastně dozvuk atlantského vývoje. Onen vývoj lidstva, který předcházal před atlantskou potopou, který se tedy z velké části odehrával na pevnině, která se kdysi rozkládala mezi dnešní Evropou a dnešní Amerikou, na staré Atlantidě, - tento vývoj lidstva dělíme rovněž na sedm oddílů po sobě následujících. Pro těchto sedm oddílů platí ještě výraz „vývoj postupující od jedné rasy k druhé“. Neboť těchto sedm po sobě následujících stupňů lidstva na staré Atlantidě bylo navzájem ještě velmi rozdílných i tělesně, po vnitřní i vnější stránce - k vnějšímu tělu počítáme i vnitřní konfiguraci mozku, krve a ostatních tělesných tekutin - , kdežto vůbec nelze mluvit o tom, že by se snad první lidstvo poatlantské doby, staří Indové, byli od nás tak lišili, že bychom na to byli ještě oprávněni použít výrazu „rasa“. Jak si asi uvědomujete, je vždycky třeba udržovat kontinuitu theosofie, a právě proto je často nutné navázat i na tento starý pojem ras. Ale slovem „rasa“ bychom přece jenom příliš snadno budili falešné představy, protože leckdo přehlédne, že motiv pro rozčleňování lidstva, který máme dnes, je mnohem niternější než ten, který souvisel s výrazem „rasa“. Zvláště pak nebudeme už vůbec smět použít výrazu „rasa“ na to, co jednou vystrídá naši kulturu, tedy na kulturu po sedmém pododdělení, protože lidstvo se pak bude členit podle docela jiných základních zákonů.

Z tohoto hlediska to musíte chápat, když dělíme poatlantskou dobu za první na

epochu staroindickou, za druhé na staroperskou, za třetí na babylonsko-asyrsko-chaldejsko-egyptskou, za čtvrté na řecko-latinskou a za páté na epochu, v níž nyní žijeme; tuto naši potom vystřídá ve vývoji šestá a sedmá epocha.

My jsme tedy teď zasazeni do páté poatlantské kulturní epochy, a mohli bychom si říci: Křesťanství vstoupilo do vývoje lidstva ve své plné hloubce a významu ve čtvrté epoše. Působilo pak, pokud lidstvo páté epochy bylo přístupno jeho vlivu; a můžeme prorocky předpovědět, jak bude působit dále - pokud je totiž možné ze spirituální vědy předpovídat. Ale už včera jsme se zmínili, že poslání křesťanství bylo připravováno ve třetí kulturní epoše. Egyptská kultura patří ke třetí kulturní epoše, a z jejího lůna vyšel hebrejský kulturní vývoj, jež vyznavači Starého zákona směřovali tak, že se pak takřkajíc z lůna třetí kulturní epochy zrodilo křesťanství, které pak vešlo plně do světa Kristem Ježíšem pro čtvrtou epochu. Můžeme tedy říci: Lidstvo poatlantské doby prožilo jistý duchový vliv ve třetí kulturní epoše. Tento vliv působil dále do čtvrté epochy; tam se soustředil v Kristu Ježíši, působil pak dále do páté - naší - kulturní epochy, a z naší bude působit opět dále do šesté epochy, která bude následovat po naší. A nyní musíme porozumět přesně tomu, jak došlo k těmto účinkům.

Připomeňme si jednou přesně, že různé základní části člověka prožívají během vývoje lidstva svůj vývoj. Připomeňme si, jak tomu bylo v poslední poatlantské době. Vyložili jsme si, že se tehdy éthemá hlava pohroužila do fyzického těla, že člověk tehdy získal první vložu, aby mohl sám sobě říkat „Já jsem“. Když nastala atlantská potopa, bylo fyzické tělo člověka prostoupeno mocí tohoto „Já jsem“; to znamená, že člověk byl tehdy tak daleko, že měl připraven fyzický nástroj pro vědomí o svém já čili pro sebevědomí. Abychom si rozuměli docela přesně: Kdybychom se vrátili zpět až do prostředíka atlantské doby, nebyl by

býval žádný člověk s to vyvinout takové vědomí o sobě, aby sám ze sebe vyslovil „Já jsem já“ nebo „Já jsem“. To mohlo nastat jedině tím, že ona část éthemé hlavy, o níž jsme mluvili, se spojila s fyzickou částí hlavy. Tehdy, až do zániku Atlantidy atlantskou potopou, vytvářel člověk to první, co bylo třeba vytvořit, aby se z toho mohl stát nositel tohoto sebe-vědomí: vytvářel vlohu fyzického mozku a ostatní tělesné útvary. Tedy až do atlantské potopy dožrálo fyzické tělo, aby se stalo nositelem jáství.

Můžeme se tedy tázat: Co bylo posláním atlantské doby? Posláním atlantské doby bylo, aby vočkovala, vetkla člověku jeho já; a toto posláni pak přechází přes atlantskou potopu, která bývá popisována jako „potopa světa“, až do naší doby. Ale v naší poatlantské kulturní epoše už musí zase nastat něco jiného: Teď musí do člověka pomalu vcházet mañas neboli duchovní svébyť, duchové já. Snáší poatlantskou dobou začíná vliv mañasů neboli duchovního svébyť. Víme tedy, že potom, až projdeme během naší šesté a sedmé epochy různými vtěleními, budeme už do jistého stupně zastíněni mañasem neboli duchovním svébytím. Ale aby se člověk mohl vůbec stát vhodným nástrojem tohoto mañasů neboli duchovního svébyť, duchového já, k tomu potřeboval delší přípravu. Bylo k tomu potřebí - i když i toto trvalo tisíce let -, aby se předtím stal nositelem já ve vlastním smyslu. Bylo potřebí, aby učinil nástrojem svého já nejenom své fyzické tělo, ale i ostatní články své bytosti.

V první kulturní epoše poatlantské doby člověk nejprve zpracovává své éthemé tělo v nositele já, jako předtím zpracovával obdobně své fyzické tělo. To byla stará indická kultura. Pozůstává v zásadě v tom, že člověk získává schopnost, aby neměl jenom fyzický nástroj pro své já, nýbrž i étherné tělo vhodné pro tento úkol. Proto je v této tabulce (viz str. 151) opsána první epocha - stará indická kultura - výrazem „éthemé tělo“.

Přihlédneme-li nyní k dalšímu vývoji těchto kulturních epoch se zřetelem k člověku, nesmíme jeho duševní složku chápat jenom povrchně jako astrální tělo, nýbrž musíme si počínat s větší přesností a vzít si za základ ono rozčlenění člověka, které najdete v mé „Theosofii“. Tam, jak víte, nerozlišujeme jenom obecně sedm článků člověka, nýbrž střední část člověka se zase dělí na pocitové tělo, pocitovou duši, duši rozumovou a duši uvědomující; a pak máme ještě duchovní svébyť, ducha oživujícího a duchového člověka. Jistě, obvykle rozlišujeme jenom sedm článků; čtvrtý, který zahrnujeme pod slůvko „já“, musíme členit ještě dále, a to proto, že ve vývoji člověka je takto rozčleněn.

To, co se vytváří během staroperské kulturní epochy, to je pocitové neboli

astrální tělo v užším smyslu toho slova; je nositelem těch sil, které vedou člověka k činnosti, proto pozůstává přechod od indické kultury k perské v tom, že lidé začínají zpracovávat hmotu. Čilý pohyb rukou a co je s ním spojeno, přechod k práci, to je to, co charakterizuje tuto kulturní epochu. Lidé staroindického údobí měli mnohem větší sklon, než bychom tušili, nehýbat rukama, nýbrž povznést se v kontemplaci nad svět hmoty k vyšším světům. Člověk se musel pohřížit hluboko do sebe, jestliže se chtěl rozpomenout na svůj dávno minulý, dřívější stav. Proto například spočívá indické zasvěcení prostřednictvím jógy - obecně vzato - v tom, že se dostávalo zvláštní péče a zvláštního rozvoje éthernému tělu.

Pokročme dále. Kultura staré Persie spočívala v tom, že já se noří do těla pocitového. Kultura Asyřanů, Babyloňanů, Chaldejců, Egyptanů záleží v tom, že já už vystupuje až do pocitové duše. Co je to duše pocitová? Je to ten článek, který se hlavně u vnímajícího člověka obrací ven, čímž je vnímající člověk činný očima a ostatními smysly a vnímá působnost ducha venku v přírodě. Proto se v oné době obrací oko na hmotné věci rozprostřené v prostoru, na hvězdy a jejich pohyb. Na duši pocitovou tak v oné době působí to, co je rozprostřeno venku v prostoru. Málo se ještě v egyptsko-chaldejsko-asyrsko-babyloňské době vyskytuje u člověka to, co bychom mohli nazvat niternou kulturou osobnosti a rozumu. Dnešní člověk už si nepředstavuje správně, jak vlastně vypadala egyptská moudrost oné epochy. Tato moudrost nebyla vlastně vůbec myšlením, spekulací, jak se to vyvinulo později; nýbrž když člověk upřel pohled někam ven, přijal tím do sebe zákon, který venku vyčetl svými smysly. Bylo to čtení zákonů, žádná pojmová věda, byla to věda názorná, věda získávaná vnímáním.

Kdyby naši učenci přemýšleli - vím, že to je tvrdá věta - , objevili by takřkajíc prsty, které by jim ukázaly na to, co bylo právě teď vysloveno, ovšem duchové prsty. Neboť jestliže lidé tehdy nepřemýšleli opravdovými vnitřními silami rozumu, tedy to neznamená nic víc a nic méně než to, že tehdy nemohla existovat žádná opravdová věda o pojmech, žádná logická věda. Také žádná neexistovala! Dějiny vám doloží, že vlastním zakladatelem logiky byl Aristoteles. Kdyby byla už dříve existovala logika, věda o pojmech, - udělat z ní knihu, to by už tehdejší lidé byli dokázali!

Logika, to, co se dá označit za přemýšlení v samotném já, při němž člověk ve svém já spojuje a odděluje pojmy, při němž tedy logicky usuzuje, nechte už myšlenky ve věcech, to je něco, k čemu dochází až ve čtvrté kulturní epoše. Proto nazýváme tuto čtvrtou epochu epochou duše rozumové.

A my sami se ocitáme v epoše - lidstvo vstoupilo do této epochy přibližně kolem prostředka středověku, počínajíc 10., 11., 12. stoletím -, my sami se ocitáme v epoše, kdy já vstupuje do duše vědomé, uvědomující. Tak pozdě k tomu teprve došlo. Do duše uvědomující vstoupilo já teprve asi kolem prostředka středověku. I to by se dalo velmi snadno doložit historicky, a bylo by možné - kdybychom měli čas -, posvítit si do všech koutů, abychom poukázali na leccos, co přitom přichází v úvahu. Tato doba člověku vočkovala docela určitý pojem individuální svobody, individuální zdatnosti lidského já. Když se budete zabývat první, počáteční dobou středověku, shledali byste určitě ještě všude, že v jistém smyslu člověk něco platí tím, jak je postaven do společnosti. Od otce nebo od příbuzných tehdy dědí stav i hodnost i vážnost, a s pomocí těchto neosobních věcí, které nejsou vědomě spjaty s jeho já, jedná a pracuje ve světě. Až později, když se rozšířil obchod a přišly vynálezy, novodobé objevy, začíná se šířit vědomí o vlastním já a můžeme pozorovat, že všude v evropském světě se objevují vnější odrazy, odlesky této uvědomující duše v docela určitém druhu městských zřízení, městských konstitucí a podobně. Z dějin Hamburku by se například dalo snadno doložit, jak se tyto věci historicky vyvíjely. To, čemu se ve středověku říkalo „svobodné město“, to je vnější výraz pro to, jak lidstvem tehdy zavanula duševnost vědomá si svého já.

A když se teď zatouláme pohledem do budoucnosti, tak řekneme: Teď jsme právě při tom, že v duši uvědomující vytváříme toto vědomí osobnosti. Všechny požadavky novější doby nejsou nic jiného, než že lidé nevědomky vyjadřují požadavky duše uvědomující. Když se však zatouláme pohledem dále, spatříme v duchu ještě něco jiného. Uvidíme, jak člověk v příští kulturní epoše vystoupí k maňasů neboli duchovnímu svébytlí. To bude doba, kdy lidé budou mít společnou moudrost, budou

takřikajíc pohrouženi do společné moudrosti. To budou začátky toho, že se rozšíří pocit, že nejvlastnější bytost člověka je zároveň něčím, co má nejvšeobecnější platnost. To, co v dnešním smyslu chápeme jako individuální vlastnictví člověka, není ještě individuálním vlastnictvím na vysokém stupni. Dnes je ještě s individualitou, s osobností člověka spojeno do značné míry to, že se lidé hádají, že lidé mají různé názory a že tvrdí: Kdyby člověk nemohl být různého mínění, nebyl by přece ani samostatným člověkem. Právě protože chtějí být samostatnými lidmi, musejí docházet k rozdílným názorům. Ale to bychom se na věc dívali z podřadného stanoviska. Mezi lidmi se rozhostí největší mír a harmonie, když jednotlivec bude co nejindividuálnější. Dokud lidé nejsou ještě úplně zastíněni duchovním svébytím, existují rozdílné názory. Tyto názory ale ještě nejsou prožívány v pravém, nejvnitřnějším nitru člověka.

Pro věci prožívané v pravém nitru se dnes vyskytuje jenom několik málo předzvěstí. To jsou matematické a geometrické pravdy. O těch nejde hlasovat: Kdyby vám milión lidí říkalo, že $2 \times 2 = 5$, a vám samým bylo ve vlastním nitru jasné, že to jsou 4, pak to budete vědět, a budete také vědět, že ti ostatní se musí mýlit - právě tak, jako kdyby někdo tvrdil, že tři úhly trojúhelníka nedávají dohromady 180 stupňů.

V tom bude spočívat kultura maňasů, když lidé budou stále více pociťovat zdroje pravdy ve své individualitě, v tom, co je v nich tím nejosobnějším, co ale musí ještě zesílit, - a když současně bude od člověka k člověku souhlasit jako matematické pravdy to, co budou pociťovat jako vyšší pravdu. V matematických pravdách se lidé shodují už dnes, protože to jsou ty nejobyčejnější pravdy. O jiných pravdách se lidé hádají, ne protože by mohly o téže věci existovat dva různé

P
správné názory, nýbrž protože lidé ještě nedošli tak daleko, aby to všechno poznali a aby umlčeli ty sympatie nebo antipatie, které je dělí. Kdyby se u prostých matematických pravd mohl ještě uplatnit vlastní názor, tedy by snad mnoho žen v domácnosti hlasovalo pro to, aby 2×2 bylo 5, a ne 4. Pro toho, kdo vidí hlouběji do povahy věcí, je prostě nemožné, aby se lidé hádali o vyšší přirozenost věcí, a jediné možné je se k ní dopracovat vnitřním vývojem. Pak pravda nalezená v jedné duši se bude přesně shodovat s pravdou v druhé duši; pak už bude konec hádání. A to bude záruka pravého míru a pravého bratrství, protože bude jenom jedna pravda; a tato pravda má opravdu něco společného s duchovým sluncem. Jenom považte, jak řádně rostou jednotlivé rostliny; každá rostlina roste vstříc slunci, a přitom je jenom jediné slunce. Tak bude opravdu existovat jedno duchové slunce, až v průběhu šesté kulturní epochy do lidí vproudí duchovní svébytí, - jedno duchové slunce, k němuž se budou všichni lidé obracet a v němž dojdou k vzájemné shodě. To je ona velká perspektiva, která nám kyne pro šestou epochu. A v sedmé epoše vproudí do našeho vývoje v jistém smyslu duch oživující neboli budhi.

To jsou vzdálené budoucí věky, do nichž můžeme nahlížet leda tušícím pohledem. Můžeme však už teď mít jasno o tom, že tato šestá kulturní epocha bude epochou velmi důležitou; neboť díky společné moudrosti přinese mír a bratrství. Mír a bratrství tím, že se pak nejenom pro vyvolené, nýbrž pro část lidstva procházející normálním vývojem pohrouží do duší vyšší já, zatím ve své nižší podobě, jako duchovní svébytí neboli mañas. Dojde pak ke spojení lidského já, jak se tak postupně vyvinulo, s vyšším, jednotícím já. Můžeme to nazvat duchovním sňatkem - a tak se také vždycky v křesťanské esoterice nazývalo spojení lidského já s mañasem neboli duchovním svébytím. Ale věci ve světě spolu hluboce souvisejí, a člověk nemůže sám od sebe takříkajíc natáhnout ruku a přitáhnout si toto duchovní svébytí neboli mañas; bude totiž muset dosáhnout ještě mnohem vyššího vývojového stupně, než si bude moci sám v těchto věcech pomoci.

Aby vůbec mohlo dojít k tomu, že se člověk v poatlantské době sjednotí se svým vyšším já, muselo se vývoji lidstva dostat pomoci. Má-li se něčeho dosáhnout, vyžaduje to přípravu. Má-li být dítě v patnácti letech k něčemu, musí se

k tomu přece směřovat už od šestého, sedmého roku. Všude, kde má dojít k nějakému vývoji, musí vývoj své impulzy nějak připravit. Co se má s lidstvem stát v šestém období, to se muselo pomalu připravovat. Zvnějška musela přijít moc a síla k tomu, co se má potom s lidstvem stát v šestém období.

První přípravou byla příprava, která ještě působila z ducha úplně zvnějška, která ještě nesestoupila dolů do fyzického světa. To nám naznačuje velké poslání hebrejského národa. Když Mojžíš, zasvěcený do egyptských mystérií, dostal od duchového vedení světa onen úkol, jež jsme mohli charakterizovat slovy: „Jako mé jméno jim řekni, až jim budeš zvěstovat moje zákony, že jsem „Já jsem“ (2. Mojž. 3,14), tehdy mu tato slova ukládala: Připravuj je tím, že poukážeš na Šoha, který nemá podobu, který je neviditelný. Poukazuj na to, že - zatímco Bůh-Otec ještě působí v krvi - bude pro ty, kdo budou schopni tomu porozumět, připravováno „Já jsem“, které pak sestoupí dolů až do fyzického světa! - První zárodky pro toto byly takřikajíc vytvořeny ve třetí kulturní epoše. A vidíme, jak z hebrejského národa vychází poslání zprostředkovat lidstvu Boha, který potom sestoupí hlouběji, který se zjeví v těle. Předtím už byl prorocky ohlašován, potom se zjevil v těle pro vnější oko. Tím se správně projevilo to, co Mojžíš připravoval.

Přihlédněme teď pozorně k tomuto období: duchovní zvěstování ústy Mojžíšovými a ukončení tohoto zvěstování, příchod ohlášeného Mesiáše v Kristu. Od tohoto časového období, které bychom mohli označit za první úsek v dějinách křesťanství, je vložen do vývoje lidstva reálný impulz k jednotě a bratrství, jež má přijít v šesté epoše. Je to, jako by byla do něčeho pohroužena síla, která pak působí dále, aby se poznenáhlu objevil její plod. Tak působila tato síla dále až do naší doby, až do doby, kterou jsme byli nuceni vyličít jako dobu, v níž lidstvo svými intelektuálními a duchovními silami úplně sestoupilo dolů do hmoty. Bylo by možné se zeptat: Pročpak muselo křesťanství přijít na svět právě jako přímý předchůdce nejhlubší hmotné epochy?

Jen si na chvíli představte, že by lidstvo bylo do této nejhlubší hmotné epochy vstoupilo bez křesťanství. Bylo by pak pro ně bývalo nemožné najít zase impulz k novému vzestupu. Odmyslete si podněcující sílu, která by byla lidstvu

vštípena Kristem, a celé lidstvo by bylo muselo propadnout dekadenci, muselo by se navždy spojit s hmotou; bylo by, jak se to vyjadřuje v okultismu, bývalo „uchopeno tíží hmoty“ a vyhozeno ze svého vývoje. Tak si musíme představit, jak lidstvo v poatlantském kulturním období je sraženo dolů do hmoty. A než dosáhlo nejnižšího stupně, pronikl do lidstva onen jiný impulz, který zase žene vzhůru, opačným směrem. To byl impulz Kristův. Kdyby byl Kristův impulz začal působit dříve, nebylo by lidstvo vůbec došlo až k hmotnému vývoji. Kdyby byl zasáhl do staré indické kulturní epochy, bylo by lidstvo bývalo dojistá prodchnuto spirituálním prvkem křesťanství, ale nebylo by pak nikdy sestoupilo tak hluboko, aby mohlo vytvořit všechno to, čemu dnes říkáme vnější fyzická kultura.

Leckomu by se mohlo zdát podivné, uslyší-li někoho tvrdit, že bez křesťanství bychom neměli žádné železnice, parníky atd., ale pro toho, kdo poznává věci v jejich souvislostech, je tomu tak. Nikdy by ze staré indické kulturní epochy nebyly vzešly tyto kulturní prostředky. Existuje skrytá spojitost mezi křesťanstvím a vším tím, co je dnes takzvanou pýchou lidstva. Tím, že křesťanství vyčkávalo až do pravé chvíle, umožnilo vnější kulturu; a tím, že se pak v pravou chvíli objevilo, umožnilo těm, kteří se spojí s Kristovým principem, aby se zase pozvedli nad hmotu.

Ale protože bylo křesťanství přijato, aniž bylo plně pochopeno, bylo zle zmaterializováno. Bylo do té míry nechápáno, že bylo samo pojímáno materialisticky. A tak je to v jistém smyslu dokonce zle znetvořená, materialistická podoba, do níž se křesťanství dostalo během oné doby, kterou jsme se právě zabývali, a ještě dále, až do naší přítomnosti; tuto dobu bychom mohli označit za jeho druhý úsek. Místo aby lidé například chápali vyšší, spirituální ideu přijímání u oltáře, bylo toto přijímání zmaterializováno, a lidé š i j e představovali jako hrubou proměnu hmotné substance. Tak bychom mohli uvést sta a sta příkladů pro to, že křesťanství nebylo pochopeno jako duchovní jev. - Teď jsme došli přibližně až do období, kdy tato druhá epocha končí, kdy lidstvo musí nutně navázat na spirituální křesťanství, na to, čím také má křesťanství opravdu být, abychom z něho mohli vytěžit jeho pravý duchovní obsah. To se skutečným anthroposofickým

prohloubením křesťanství. Jestliže aplikujeme anthroposofii na křesťanství, řídíme se světodějnou nezbytností, aby byla připravována třetí křesťanská epocha, směřující k v proudění maňasů do lidských duší v šestém období. To bude takřkajíc třetí kapitola. - První kapitolu tvoří doba prorockého zvěstování křesťanství, až po samo zjevení Krista Ježíše a ještě trochu dále. Druhou kapitolu tvoří nejhlubší ponoření lidského ducha do hmoty a zmaterializování i samého křesťanství. Třetí kapitolou se má stát zduchovělé pochopení křesťanství prostřednictvím anthroposofického prohloubení.

S celým materialistickým vývojem souvisí, že takový dokument jako Janovo evangelium nebyl až do naší doby chápán. Materialistická kultura, jak se postupně vytvořila, nemohla plně porozumět Janovu evangeliu. Kultura spirituální, která by měla začít anthroposofickým hnutím, porozumí právě tomuto dokumentu v jeho pravé duchovní podobě a bude připravovat to, co by mělo vyústit do šesté kulturní epochy.

Před člověkem, který dosáhne křesťanského nebo rosaekruciaňského zasvěcení - ostatně i před člověkem, který dosáhne vůbec nějakého zasvěcení - , vyvstává docela zvláštní jev. Pro něho získávají věci, které líčí evangelium, dvojitý význam: jeden odehrávající se venku ve fyzickém světě, druhý, jímž se věci, které se odehrávají ve fyzickém světě, stávají poukazem na velké, obsáhlé duchové děje. Tak mi snad budete moci porozumět, když se teď pokusím nastínit trochu dojem, jež měl při docela určité příležitosti ten, kdo napsal Janovo evangelium.

V průběhu života Krista Ježíše došlo ke zvláštní události, a tato událost nastala na fyzické úrovni. Ten, kdo líčí ve smyslu Janova evangelia, ten to ale líčí jakožto zasvěcenec. Proto ta událost pro něho současně představuje vjemy a prožitky během zasvěcovacího děje. Představte si teď poslední závěr tohoto zasvěcovacího děje.

Po tři a půl období, která byla za starých dob, jak jsme se už zmínili, znázorněna třemi a půl dny, byl kandidát zasvěcení pohřžen do letargického spánku. Během každého dne prožíval v duchových světech něco jiného. První den měl jisté zážitky, které se mu projevovaly jako události v duchovém světě, druhý

den měl jiné a třetí den zase jiné. Tomu, o němž tady mluvíme, se na příslušném místě ukázalo, co se jasnozřivé schopnosti vždycky duchově ukáže: budoucnost lidstva. Víme-li o impulzech budoucnosti, můžeme je vočkovat přítomnosti a tím přítomnost přibližovat budoucnosti.

Představte si vidoucího člověka tehdejší doby. Prožil duchovní význam oné první z vylíčených kapitol, od chvíle, kdy zazněla výzva: „Pověz svému národu: Já jsem, kterýž jsem“, až do příchodu Mesiášova. Jako druhou kapitolu prožil sestup Kristův dolů do hmoty. A jako třetí kapitolu prožil, jak je lidstvo poznenáhlu připravováno, aby v šestém období přijalo ducha, duchovní svébyty, mañas. Prožil to v prorockém astrálním vidění. Prožil svatbu lidstva s duchem. To je důležitý zážitek, který však lidstvo může učinit něčím navenek zjevným jenom díky tomu, že Kristus vešel do času, do dějin. Předtím lidstvo nežilo v takovém bratrství, při němž nastane mír mezi člověkem a člověkem. Předtím se vyskytovala jenom láska, která byla připravena hmotně pokrevním spřízněním. Tato láska se krok za krokem vyvíjí v lásku duchovní, a tato duchovní láska se vlévá do duší. Konečný výsledek můžeme tedy vyjádřit takto: Lidstvo slaví sňatek s duchovním svébytím neboli mañasem. To bude moci nastat teprve, až pro to nadejde čas, až čas uzraje pro plné uskutečnění impulsu Kristova. Dokud nenadešel, dotud ještě platí vztah založený na pokrevním spříznění, dotud láska není zduchovělá.

Fyzické tělo	Atlantida		
Étherné tělo	1. poatlantská kulturní epocha	 MANAS 	
Tělo pocitové Duše	2. kulturní epocha		
pocitová Duše	3. kulturní epocha		1. den
rozumová Duše	4. kulturní epocha		2. den
uvědomující	5. kulturní epocha		3. den
Duchovní svébyty	6. kulturní epocha		
Duch oživující	7. kulturní epocha		

Všude, kde se ve starých náboženských textech mluví o číslech, jedná se o tajemství čísla. A jestliže čteme: „Třetího dne pak stala se svatba v Káni Galilejské“ (2,1), tedy ví každý zasvěcenec, že je tímto „třetím dnem“ míněno něco obzvláštního. Oč tady jde? Pisatel Janova evangelia tady poukazuje na to, že neběží jenom o skutečný zážitek, nýbrž zároveň ještě o velké, mohutné proroctví. Tato svatba vyjadřuje velkou svatbu lidstva, která se v průběhu zasvěcení zjevovala třetího dne. První den se ukázalo, co se odehrává v prvním úseku při přechodu ze třetí do čtvrté kulturní epochy, druhý den, co se odehrává při přechodu ze čtvrté do páté kulturní epochy, a třetí den to, co se stane, až lidstvo bude přecházet z páté do šesté kulturní epochy. To jsou ony tři dni vzasvěcovací proceduře. A impulz Kristův musel čekat až do třetího údobí. Předtím ještě nenastala doba, kdy by mohl působit.

Janovo evangelium poukazuje na zvláštní vztah mezi „mnou a tebou“, mezi „námi oběma“. (To je totiž to, co tam stojí, ne to absurdní, co stojí v Lutherově překladu: „Co je mi po tobě, ženo?“) Když matka vyzve Krista, aby vykonal znamení, říká on: „Ještě nepřišla hodina má“ (2,4), abych působil na svatbách, to jest, abych lidi sdružoval. Ta hodina teprve přijde. Teď ještě doznívá - a bude se nadále projevovat - působnost toho, co je založeno na pokrevních svazcích; proto onen poukaz na vztahy mezi matkou a synem při oné svatbě.

Když se takto díváme na onen dokument, vyvstává nám za vším vnějškově reálným významné spirituální pozadí. Hledíme do propastné hlubiny duchovního života, když si uvědomíme, co takový zasvěcenec, jakým byl pisatel Janova evangelia, daroval lidstvu a co mu byl s to darovat jenom v důsledku toho, že Kristus vočkoval vývoji lidstva svůj impulz.

Tak jsme viděli, že je třeba tyto věci vykládat ne nějakou alegorií nebo symbolikou, nýbrž z astrální skutečnosti, kterou prožívá zasvěcenec. Nemůže se tady jednat jenom o symbolický výklad, nýbrž o vyprávění něčeho, co prožívá zasvěcenec. Pokud to nebudeme stavět takto, zakusíme patrně právem, že ti, kdo stojí vně, budou říkat, že duchová věda nepřináší vůbec nic jiného než alegorické výklady. Použijeme-li ale na tomto místě duchovědný výklad, tak jak jsme té věci

1

teď porozuměli, pak se poučíme o tom, jak Kristův impulz působí v lidstvu po tři vesmírné dni - ze třetí do čtvrté, ze čtvrté do páté a z páté do šesté kulturní epochy. A ve smyslu Janova evangelia se budeme na tento vývoj dívat tak, že řekneme: Tak veliký byl impulz Kristův, že lidstvo mu dnes rozumí jenom z nejnepatmější části a že mu plně porozumí teprve v pozdější době.